

DE SCROFULA

Dissertatio Inauguralis

QUAM

CONSENSU ET AUCTORITATE PERILLUSTRIS
DIRECTORIS, AC PRAESIDIS FACULTATIS MEDICAE
SPECTABILIS DOMINI DECANI NECNON CLARISSIMORUM
D.D. PROFESSORUM PRO DOCTORIS MEDICINÆ LAUREA
SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS AC PRIVILEGIIS
RITE CONSEQUENDIS IN ANTIQUISSIMA AC CELEBERRIMA
UNIVERSITATE TICINENSIS

AUSPICE

DOCT. JOSEPHO MORETTI

Botanices Prof. Ord.

CUM ADNEXIS THESISIBUS DEFENDENDIS

Mense April. 1845

PUBLICÆ DISQUISITIONI OFFEREBAT

BIRAGHI PETRUS

MEDIOLANENSIS.

TICINI REGII

EX TYPOGRAPHIA FUSI ET SOCHI

Moretti

MATRI AMANTISSIMAE

DE SCROFULA

Si quis est morbus qui medentibus maximum facesserit negotium sane Scrofula est, quippe quae multiplices adeo ludit scenas, ut vix sperari queat fore, ut sat apta definitione omnes complectantur varietates, ac congrua instituantur therapia. Non tamen desperandum, nullus enim forte morbus insanabilis est, si nostra non defatigatur patientia; quod quidem cogitans, consilium duxi de hoc pervicacissimo, molestissimo, lateque dominante morbo disse-rere quantum virium debilitas patitur. Nihil novi equidem proferam, neque id a mea aetate, meoque ingenio poscendum; satagam tamen, ut quae docuere scriptores congeram et comparem quod utilia eruam consecretaria. Si voto consequendo par neutiquam erit ingenium, quo incendor, proficiendi desiderium faciet quoquo modo satis.

Hic morbus variis nominibus insignitus est, Kingsevil ab Anglis, Cherada, a Grecis (*χορρα* porco), Scrofelsucht, vel Stropheln a Germanis, a Latinis Struma a verbo Struo, ex eo quod tumores hinc inde superstructi observentur, Scrofule ab Italis, quia colli glandulas speciatim obsidere consuescant intumescantiae iis non absimiles, quae in scrophis occurrunt. Sauvagesius strumam vocavit tumorem schirrosum glandularum colli et mesenterii cum labiis et naso crassioribus. Cullen glandularum conglobatarum, praesertim in collo tumores, labium superius et columna nasi tumida, facies florida, cutis levis, tumidum abdomen. Stoll aliique alias proferunt definitiones, quas omnes quantum non satisfaciant nemo est qui non videat. Illud attamen ex istis definitionibus didicimus principem hujus affectionis sedem in lymphaticis glandulis, iis speciatim quae collum occupant esse perquirendam, ac lymphaticum systema maximam sibi vindicare partem in morbo. Non inficiandum vero ossa, viscera, cellulare textum hoc morbo multari, variasque occurrere aegritudines, quae specie tenus dissimiles, ab una eademque scrofula promanant.

Partitur Scrofula pro varia morbi sede,

complicatione , origine, incedendi ratione, exitu : relate ad sedem distinctae sunt scrofulae in *internas* et *externas*; prouti morbum aliquem antecedunt vel subsequuntur juxta Stoll in *primarias* et *secundarias*; prouti doleant nec ne in *dolentes* et *indolentes*. Porro in *inflammatas*, *suppuratas* et *cancerosas*; in *veras* et *falsas*. Pro varia etiam forma quam exhibent, factum est ut passim auctores ophthalmiae, crustae lacteae, herpeti, atrophiae, phthisi, tignae scrofulae nomen adjungant.

Scrofula ut plurimum habitu proprio stipatur, qui sequentibus characteribus dignoscitur. Pueri temperamento sanguineo vel sanguineo melanconico, nec non gracili et laxa constitutione praediti sunt, venosum abundat systema, capilli albo-flavescentes, caput majus et grave, palpebrae ad epitelia incrassatae, oculi ab initio saltem magni cum iride saepissime cerulescente, saepe midriasis, atque ophthalmia recidiva, genae rubrae circumscriptae, nasus ad basim praecipue crassus, tempora pressa, maxillae amplae, labium superius elatum, dentes rariores, fragili, nigrescentes, gengivae pallidae, collum breve, crassum, pectus angustum, abdomen tumidum, glandulae lymphaticae omnes praecipue ad latera colli

magis evolutae, ad inertiam proclivitas, digestionis functiones languidae, facultatum intellectualium in multis evolutio cita, tarda in aliis.

Hoc posito corporis habitu, vix accedente aliqua causa exigui illico apparent tumores sphaerici aut ovaes, saepe mobiles immediate subtus cutim locati, qui modo utrumque colli latus occupant, modo retro et subter aures assurgunt, modo juxta magnum inferioris maxillae arcum sub mento se mutuo occurrunt: non raro alias plures occupant dissitissimas corporis partes; quin et novum non est strumas in locis ab iis quae superius indicavimus, omnino dissitis primum apparuisse. Hippocrates, Galenus, Celsus alique plura de sedibus strumorum locuti sunt. Amatus Lusitanus puellam vidit scrofula laborantem in collo, cervice et pectore. Ingrassias, Riverius alique multi scrofulam ad Mesenterii glandulas, alii e contra ad pulmones, intestina, uterum, vesicam, atque alias corporis partes scrofulam evolutam, vel diffusam observavere. Ubi vero per universum corpus late undique serpit affectio cubiti genuum, carpi, et tarsi articulos praecipue multari edocet observatio; tum vero novam dixerim inducentes formam tumores haud amplius mobiles se sistunt, sed intumescuntiam

offerunt latius diffusam, articulum aequabili fastigio attollentem, ut inde vel difficiles fiant motus vel prorsus inhiuantur. Per diutinum temporis spatium, vix spectabilem passi mutationem dicti perstant tumores; mox vero sive ocius, sive serius ampliores fiunt, arctiusque subterpositis partibus haerent; quae eos tumores contegit cutis purpureum tunc nanciscitur colorem, qui pedetentim intensior evadit; molliores et ipsi fiunt tumores, jamque demum in eorundem sinu humoris cujus piam percipitur fluctuatio: interim pallescit cutis, hinc illinc aperitur, ac liquida materies erumpit, dum aegroti vix ullam molestiam incusant. Ingravescente vero morbo una plura invaduntur corporis partes, ulcera inde nata acri irritante diffundunt materie, profundiores gradatim penetrant textus, erodunt, dilatantur, rarissime ad cicatricem perducenda. Sub tali aegrotantium conditione glandulae et ipsae mesenterii tument, alvus fit diarrhoica, urina turbida, tussis frequens, sudores profusi, et mors demum miseram claudit scenam.

Ad aetiologiam transitum faciens, juverit a proeguminis exordiri, ab iis videlicet, quae talem inducunt in corpore conditionem, ob quam scrofulosae affectioni facilius pateat adi-

Biraghi

a*

tus. Has inter recensentur temperamentum lymphaticum dictum, et habitus scrofulosus prae aliis. Porro illi cute alba et diaphana, gracillique constitutione praediti in strumas dispositionem praeseferunt, quin ab hoc morbo immunes evadant qui cute bruna atque validis donantur musculis. In propriis observationibus confirmavit dott. Beretta in sua memoria perlecta mense proximo septembri elapso apud Congressum sextum Mediolanensem. Dr. Thomson gravissimas conspexisse scrofulas declarat in individuis quorum cutis atque capilli nigrescentes cernebantur.

Sequior sexus prae virili pronior in hanc affectionem est, minus attamen ac infantes. Prima enim aetas illa est, cui praecipue infensae adnotantur strumae: qui materna ubera adhuc sugunt infantes, illi immunes a strumis habentur; ablactati ad pubertatem usque morbo facillime patent: non inficiandum interim infantes corripì nondum e maternis uberibus executos, uti et eos qui jam pubertatem attingere. Si vero prae caeteris multantur qui debili corporis habitu donantur, quaeque aliunde adversa premit fortuna; sane qui in hospitiiis, lanificiis, carceribus, aliisque hujus generis institutis sedentariam coguntur ducere vi-

tam, ac impurum aërem haurire, qui minus nutrientibus instaurantur alimentis, ii prae aliis frequentius strumis corripuntur, acerbiusque plectuntur. Illud vero non reticendum, varias aetates variis quoque struinorum speciebus obnoxias esse; quod non ingnorans cl. Monteggia animadvertit cutaneas infantibus, glandulares pueris, adultis et senibus osseas et purulentas esse utplurimum infensiores, hoc tamen discrimine, ut in adultis thoracis praecipue viscera plectantur, abdominalia in aetate proVectis. In prima infantia generatim rachitis, tumores ac glandularum colli suppuratio, mesenteritis, membranarum mucosarum irritatio inflammatio, conjunctivae praecipue, pituitariae, mucosae entericae notantur. In adolescentia pulmones phthisi tuberculari scrofulosa sic dicta corripuntur, mucosa bronchiorum uretrae in mare, vaginae in foemina facile plus minusve phlogosi laborat. In adultis inflammatio articulationes ac glandulam tiroideam praediligit. Aetate virili demum involucra sinovialia et serosa, nec non viscera abdominalia prae aliis hoc morbo multantur.

Neque silendum varias esse anni tempestates, quibus scrofula, quaecumque sit ejusdem species praecipue delectatur. Quamdam cum anni

tempestate connexionem servare strumas observavit Cullen, et ante solstitium hiemale, et aestivum, easdem inolescere ut plurimum vidit. Sane tum tumores, tum exulcerationes, quae scrofulas portendere, aut comitari consuescunt, vere ferme constanter apparent, aestate recedunt, novo adventante vere iterum reditura. Has scrofularum periodos ipse Charmeton confirmat.

Inter scrofulae causas et haereditaria labes recensenda venit, quam nonnulli olim oppugnant. Hos inter Brown ejusque asseclae accensendi; ipsa enim haereditariae labis hypotesim ceu fabulam considerans, quoddam dixerim admittit germen, ex quo ipsae profiscantur, seu verius aliquam admittit ad morbum praedispositionem. Verum vel haereditariae affectionis nomine venit peculiaris corporis dispositio, quaedam organorum structura, vel potius peculiare aliquod unius super caetera systemata dominium: tunc haereditarias affectiones admittendas esse non diffitemur, eo vel magis observantes, frequentissimum esse liberos parentum imaginem praeseferre, eorumque corpus ad eandem veluti normam videri compositum. Non longe igitur a veritate deflectet ille, qui credat a phthisico parente

natum, non phthisim in haereditatem accipere, sed malam eam corporis conformationem, quae ipsum ad phthisim suscipiendam pronum valdopere reddit. Non secus ab epileptico, maniaco, vel aliis affectionibus laborante natus, eam mutuabitur corporis conditionem quae in id genus morbi ipsum praedisponat. Idem dicas de scrofula; parentes cachectici laxo corporis habitu, tum et systematis absorbentis laxitate donati, liberos procreabunt, in quibus eadem corporis adjuncta se sistent, quae valeant praesentissimam in eosdem morbos proclivitatem progignere. » Tutte le spiegazioni, inquit Cooper, anche delle cause eccitanti non sono soddisfacenti, finchè si trovano de' fanciulli, che vivono nella stessa aria, sotto allo stesso tetto, che mangiano e dormono insieme, e che vestono ugualmente, e non ostante a ciò uno o due soltanto diventano scrofolosi, mentre li altri restano interamente liberi da questo morbo. E in questo caso ci troviamo costretti a ritornare alla predisposizione, alla costituzione, alla diatesi, ad *una disposizione congenita* alla malattia per isciogliere le difficoltà ».

Non semper tamen evenit, ut qui a parente strumis laborante nascuntur infantes, omnes ea-

dem plectantur affectione, plurimos enim a morbo immunes evadere quotidiana demonstrat observatio; neque mirum, quum frequens sit adnotare ex liberis alios patrem, alios matrem, tum quoad corporis structuram, tum quoad formam emulari, ita quoque fiet, ut variam sortiti corporis constitutionem morbo obnoxii sint, quo parens laborat, cui quoad memorata adjuncta propius accedunt. Assertum comprobatur observatio Cullenii: pater strumis laboraverat, patris imaginem praeseferentes nati eodem correpti sunt morbo, dum immunes extitere qui matris imaginem exhibebant. Traditis innixi principiis cum Monteggia, Assalini aliisque haereditariam strumosam praedispositionem admittere non dubitamus. Cullenus vero eo usque progreditur, ut doceat rarissimum esse, licet non constans hujusmodi affectionem in infantibus prodidisse, quorum parentes antea ab eadem immunes vixissent, quod quidem factis adeo pro certo non constat.

Quamvis tamen haec praedispositio extra dubitationis aleam sit posita, ne tamen credas constantissimum, perpetuumque esse, ut ii, qui a parentibus hac aegritudine laborantibus nascuntur, eodem necessario corripiantur mor-

bo; una enim per se non sufficit praedispositio, sed occasionales requiruntur causae, ut morbus exurgat, quas si caute devitet praedispositus et a morbo immunis evadet.

Inter causas occasionales recensendae veniunt; aër humidus, palustris, densus, frigidus, inclusus; alimenta excessu vel defectu, vel qualitate peccantia. Et re quidem vera, nihil ad pravam adsciscendam constitutionem accomodatus, quam primarum viarum vitia; hinc patet cur frequentissime scroloae apparent in iis, qui pravae indolis lacte sunt nutriti, vel nimis cito, vel minus nutritiis, vel digestu difficilioribus usi sunt alimentis: praeter caeteris vero alimentis noxios edere solent effectus furfuraceus panis, caro caprilla, suilla, maritimi pisces, fagi castaneae fructus, fungi, caseus viscidus, similia: hae quippe substantiae aegre a digerentibus succis permeabiles eo vel magis si parum attritae ventriculo comitantur, difficile subiguntur, atque viscerum chylopojeticorum inertiae et debilitati seu irritationi non favent tantummodo, sed et pravae notae chylum praeparant, indeque plus minus graves obstructions, aliaque similia accersunt mala, prout major, minorve erit praeparati chyli a naturali statu recessus, prout

major minorve erit inducta tum viscerum anomalitas , tum functionis systematis lymphatici aberratio , cui et chyli et lymphæ dotes perficere competit munus.

Porro vestimenta sordida , aquarum palustrium usus , morbillorum percussio , dentitio laboriosa , pessima consuetudo , qua ad somnum conciliandum opiata teneris præbent infantibus totidem sunt scrofulæ causæ.

Variola quoque juxta Dehaenium insita præ naturali uti hujus morbi causa habetur , quam sententiam erroneam declarat Cullen , id fortuito tantum existimans evenire ut scrofula variolam sequatur.

Quoad parentum occultam luem tamquam scrofulæ causam en quid hoc sub intuitu loquitur celeberrimus Richerand : » Elle est sur tout fréquente dans les grandes villes , elle s'est multipliée de nos jours dans cette capitale , d'une manière effrayante , à mesure que la maladie syphilitique se repand d'avantage , et se modifie dans sa transmission héréditaire. Un grand nombre d'observation m'autorise à affirmer que souvent les enfans scrophuleux naissent des parens vénériens , de manière que l'affection semble s'être transformée en passant des peres aux enfans victimes de leurs debauches ».

In statuenda autem scrofulae causa proxima quammaxime insudaverunt celeberrimi in arte medica viri. Neque displiceat hic nonnullas proferre auctorum opiniones, de nosogenia ipsius, ut rei difficultas eo magis appareat. Hippocrates in primis ceu effectricem istius causam pituitam incusavit: modo materiem frigidam, modo uberiores pituitae copiam morbum constituere autumabat Galenus, Celsus tumores scrofulosos a sanguinis purisque miscela constitutos retinet. Nonnulli acidum causam esse huius morbi proximam, alii peculiarem fluidorum acrimoniam ab acido phosphorico dominante. Juxta Soemmering, Richerand aliosque multos in systematis lymphatici atonia praecipue est perquirenda. Monteggia quoque in debilitate et acritate eam reponit: postremam sive prioris esse effectum, sive aliunde proficisci arbitretur, eam ceu scrofularum characterem tantummodo spectat. Petrus Frank in universali debilitate in illa speciatim lymphatici systematis parte reponit quae nutritioni praeest. Ast omnes dictae opiniones plus minusve hypotheticae videntur, nec factis, nec ratione suffultae; atque nimis prolixi essemus si omnes vellemus recensere auctores, qui in definienda strumo-

rum causa proxima incubuere; alii enim specificum incusant miasma, syphilidem alii, alii-
que aberrantem arthriticam materiem, alii alia
hypotetica. In tanta tamen rerum obscuritate,
et opinionum discrepantia, sententia a Van-
Mons prolata illa est quae praesentibus tem-
poribus magis arridet. Ipse scrofulam existimat
» il risultamento dell' infiammazione radamente
acuta, mai sempre oscura per lo più cronica
dei vasi bianchi e dei ganglij linfatici soprap-
pigliante a persona dall' eminente temperamento
linfatico ». Jamque Dr. Thomson autumabat
in omni forma etque stadio scrofulae phlogo-
sim localem semper existere, et hac de re de
scrofula uti de chronica phlogosi loquitur.

Quaestio etiam exagitata fuit an scrofula conta-
giosa sit, nec ne. Sunt qui autumant scrofulas
contagiosa indole non carere, easque per conta-
ctum tum mediatum tum immediatum propa-
gari. Ad contagiosam comprobendam indolem
medici Parisienses observata et experimenta
habuere, ex quibus adducti fuere ut consti-
tuerent, alimenta, cohabitationem, lintea, aë-
rem, tum praecipue, quum ulcerosae sint scro-
fulae totidem esse media per quae possint com-
municari. Hanc sententiam amplexati sunt Char-
metou, Zacutus Lusitanus, aliique, quorum

nonnullis, adeo altamente defixa haec insiderat opinio, ut strumosos a sanis semovendos praeceperint. Nec longe ab hac sententia deflectens Buschon strumam uti contagiosam facile infantibus tum a matre, tum a nutrice communicari contendit. Bordeau contagiosam scrofularum indolem propugnaturus aliquot in medium adducit historias, duarum sponsarum videlicet optima aetate gaudentium valetudine, quae viris nuptae scrofula peremptis paulo post et ipsae eodem morbo correptae cito extremam conspexere diem. At vero quid pauca haec probant exempla, dum contrarium quotidiana evincit experientia? Praedictus Dr. Berretta in sua memoria propriis observationibus et experimentis ab Heberard et Lepelleter institutis scrofulae contagiosam indolem aperte negat. Richerand narrat se observasse in nosocomio Divi Lodovici Lutetiae Parisiorum, strumosos cum aliis aegrotantibus uno eodemque lectulo cubantes, eodem utentes poculo, alimenta ad invicem permutantes, aliaque solum communia habentes, et nunquam tamen communicatam affectionem vidit. Pinel et Alibert una simul pueros sanos et alios scrofula laborantes observarunt, at numquam ab uno ad alium propagari dignoscerunt. Cooper ait. » La scrofula non è comunicabile dall'uno

all' altro individuo, nè la si può innestare, e l' opinione che le nutrici scrofolose possano infettare i bambini pare interamente senza fondamento ». Quibus omnibus scrofulam contagio carere clare patet. Quod si dissentiunt in contagiosa natura definienda, omnes tamen conveniunt, ut earumdem endemicam indolem citra omnem dubitationis aleam collocent. Et revera in imis Alpium et Pyreneorum convallibus, in Hispania, Batavia, Britannia endemicas occurrere scrofulas constat, ut et compertum est, endemicas easdem esse in nonnullis institutis, lanificiis, nosodochiis, virginum coenobiis, similibusque locis.

In quocumque morbo prognosis sive rationalis sit sive empirica, vel fausta, vel infausta vel auceps erit. Verum scrofulam ut morbum gravem et ominosissimum habentes permulti, ex antiquis praecipue, infanstam fere semper prognosim declarant. « Plurima sunt, inquit Zacutus Lusitanus, quae de hoc leonino, rebeli, atque insuperabili morbo ab auctoribus scripta sunt: et alibi: dirus morbus scrofula est, cum quo saepissime, incassum tamen, medici laboriose luctati sunt: pertaesi tamen vehementis laboris rusticorum opem implorant, nam hoc herculeum malum opprobrium medicorum dici potest ».

Sed quamvis scrofula morbum pervicacem difficileque solvendum sistat, non ex eo tamen infaustum semper pronosticum inferendum, sanationis enim ipsius non desunt exempla quapropter pro varia aegrotantis aetate, constitutione varia, varia idiosyncrasia, morbi gradu ac sede, aliisque similibus modo malum, modo bonum modo anceps iudicium proferendum. Minus erit discriminis si morbus recens fuerit, adventitius, non haereditarius; si benignam praesetulerit indolem, si juvenem atletico pollentem corporis habitu corripuerit, si minus sit partium quas multaverit momentum; imo compertum est, quae corripiunt infantes scrofulae, eas, pubertate adventante, decedere; quod ante pubertatem contingit rarissime. Si loca afficiuntur externa, quibus artis praesidia admoveri possunt, quemadmodum colli essent ac inguinum regiones, sanationis fulget spes. Scrofula e contra quae interna viscera corripit, nullam ut plurimum admittere curationem existimatur, rarissimam enim sanationis exempla habentur. Insanabilia pariter recensentur ut plurimum vitia articularia et ossea, eaque magis vitia scrofulosa quae tabis ipsius nominis symptomatibus comitantur, hae quippe saepe numero visa sunt lethalia. Quae debilitatos

homines afficit, infensor, curatuque difficilior. Puberes corripens affectio tubercularem phthisim sternique cariem adducit, in senibus mesenterii glandulas praesertim multatur, hinc obstructions, hinc ascites ut plurimum lethales. Teterrima affectio innumeras neci committit victimas, sive in infantia, lentam adsciscens corporis emaciationem, sive sub aetatis aprili frequentem, siccamque procreans tussim primum lentae phthisis tubercularis scrofulosae indicium, in quam pedetentim transeunt aegrotantes. Pueri delicatuli qui tegumenta mollia, rosaceo colore tincta exhibent, quique videntur omnino inculcata valetudine perfrui, persaepe ab ipsa invaduntur et pererunt.

Scrofulae curatio vel prophylactica est, vel palliativa, vel absoluta. Quotquot de strumis scripserunt auctores unanimi consensu profitentur difficillimum esse scrofulas praecipue inveteratas e radicibus evellere. Curandum itaque eo magis ut terrifici hostis insidias si fieri potest repellamus[†] si enim spes aliqua fulget invasurum arcendi, vix ulla superest ubi jam tyrannidem exercet.

Nulla vero potior haberi potest prophylactica methodus, quam cauta occasionalium, quas enumeravimus causarum, evitatio. Exi-

mius White valdopere commendat ut ad illas omnes circumstantias mentionem habeatur, quae valent ad hunc arcendum morbum, hinc ad aërem, ad corporis exercitium, regimen diaeteticum etc. Infantes itaque mundi sunt lintamina saepius mutant, nutrientibus digestisque facilibus enutriantur alimentis. Atque hic sunt qui commendant, ut rosmarini, anisorum, foeniculi pulvis cum farina ad parandum paucum intermisceatur, et alii ut aqua calcis secunda epotetur. Porro aprica celsiora, ventis defocata loca inhabitentur, nihil enim magis ad valetudinem vel servandam vel turbandam confert quam aër; quadere magnus Hippocrates inquit: qualis aër talis spiritus, qualis spiritus tales humores. Prout itaque aër erit purus, siccus, liber, salubrior et erit, et contra. Humiditas quoque devitanda atque frigus; indumenta sint calida, sicca, perspirationem, etiam juxta nonnullos, promoveant frictiones vel siccae vel per lanam aromatico foetam vapore institutae. Praecaeteris vero jubenda animi hilaritas: contrarius enim affectus, moeror videlicet, morborum est causa frequentior, praecipue in hospitiiis et nosocomiis quemadmodum animadvertunt Pinel et Richerand et quotidiana demonstrat observatio. Uti graviores opprimunt labores, ita et otium vires

enervat ; hinc moderatum corporis exercitium ad morbum mitiorem reddendum merito commendatur.

Si vero hasce causas amovere non licet, vel tales in corpore jam inducti sint effectus ut amotione causarum tolli non possint, tunc satagendum, ut ni morbum profligemus, ejusdem saltem vehementiam, quoad licet obtundamus. Monendum tamen, perfectam nullam obtineri posse morbi sanationem, si locali affectioni, qua modo hae, modo illae partes plectuntur obviam tantummodo eat medicus ; universum enim aegrotat systema quod perinde opportuna interna poscit pharmaca. Quapropter celebrioribus auctoribus adstipulati opinamur, praesidia ad scrofulas debellandas idonea duplicis generis esse : aliis quippe generali occurremus affectioni ; alteris peculiaris symptomata, quae innumera esse possunt debellare curabimus ; cura nempe alia Vitalis altera symptomata erit. Tanta vero nullo non tempore cognita morbi pervicacia, tantaque habita curationis est difficultas, ut millena sint pertentata remedia, ac natura prorsus omnis exhausta ; quo si fieri potuisset morbus devinceretur. Fatendum tamen saepenumero omnia medici studia, omnia artis praesidia vix non

irrita cessisse, atque persaepe pubertate adventante, per se decessisse morbum qui omnia illuserat artis conamina. Non ex hoc nihilominus aegroti deserendi cum aliqua fulgeat salutis spes; gloriosum enim est ac dulce ea saltem demulcere mala, quae penitus superari nequeunt. Hinc prophylacticam propositam methodum probe secuti, atque hygienicorum et diaeteticorum non obliti praeceptorum, pharmaceutica ea praescribemus praesidia, quae utiliora adjuncta docebunt adversus scrofulam, quin tamen in omnibus singillatim percensendis immoremur medelis, quas per varias aetates empirismus invenit.

In cura scrofulae praeter purgantia seu evacuantia, solventia praecipue commendantur, hinc salia cum base alcalina, aut terrea vel metallica.

Murias sodae laudatur, atque hinc et aquae marinae usus commendatur; ab aliis sal acetosellae; a Borda murias Auri et Sodae uti specificum habebatur.

Sed prae caeteris murias baritis palmam abripuit hoc in debellando morbo, quemadmodum observationes a Cl. Viris Crawford, Hufeland, Fourkroy, Pinel, Carminati, ipsoque Borda pluries institutae demonstrarunt, dum-

modo per longum temporis spatium cauta manu, et debita administretur dosi.

Fourcroy laudat quoque calcis muriatem, cujus virtus a nonnullis in dubium vocatur.

Inter solventia metallica mercurialia celebratissima fuere, eoque magis quod plures a syphilidis modificatione peculiari pendere opinabant. In tanta vero mercurialium luce diversi fuerunt auctores, qui contra eorundem administrationem pugnarunt, ita ut nonnulli suppurationem potius quam resolutionem promovere docuere, alii febrem procreare, inter quos Cullen, credidere, eosque propterea omnino recusabant. Ast multae et quidem certae extant in praxi observationes de mercurialium utilitate in scrofulae curatione. Inter diversa praeparata praediligitur Calomel ab ipso Prof. Flarer saepissime adhibito vel cum saccharo, vel cum jalapa ad ophtalmias scrofulosas debellandas; dein mercurium gummosum Plenck, vel Moscati: porro frictiones ex unguento mercuriali; mercurium sublimatum corrosivum, et praecipitatum rubrum nonnumquam cum emolumento adhibentur. Si vero febris mercurialis vel ptyalismus ingruat, vel debilis constitutio aegrotantis ulteriorem usum ipsorum vetat, tunc ad antimonialia deveniendum, praecipue

ad sulfur auratum antimonii vel tartarum stibii. Richter antimonialia duntaxat praescribebat ubi ulcerosae occurrebant strumae, eo fraetus consilio ut eam expelleret acrimoniam, quam in humoribus subesse arbitrabatur; cum enim humorum tenacitatem attenuandam esse, et glandularum obstructions reserendas existimabat, uti in glandularibus tumoribus, tunc ad muriatem mercurii, et ad cicutae extractum confugiendum esse docebat.

Martialia quoque vel sola vel aliis nupta remediis passim ab auctoribus laudantur. Ast a medicis anglicis observatur, quod tam sulfas quam carbonas martis non valent nisi ad magnas exhibeantur doses. Carbonas usque ad quinquaginta, sexaginta grana et amplius propinatum fuit.

Stork extractum cicutae ad magnas doses proposuit ad tumores scrofulosos solvendo; ipseque Cullen hisce in casibus non raro huius pharmaci virtutem expertus est. Nonnulli autem Clinici observarunt, quod si extractum cicutae non prodest, ad aconiti napelli praeparatum deveniendum, dummodo ad scrupulum et drachmam in die nictemero adhibeatur.

Nec spernendae ipsae aquae minerales cum inter, tum extus administratae. Quatenus vero

inter tot minerales aquas praeferri mereantur, non facile dixeris: omnes certe et ferrugineae et sulfureae salinae in usum fuere vocatae, et cunctae emolumenta attulisse visae sunt.

Praeterea Coindet, Xalidoy, Bayle, et Lugol Jodium et ejus praeparata ad sidera extolunt contra scrofulam, nec desunt nostris temporibus exempla horum virtutem beneficam confirmantia.

Habetur quaedam massa pillularis ab auctore ipsius massa pillularis Wanswieten vocata, quaeque in chronicis scrofulae morbis adhibenda. Conflatur ex sapone veneto, extracto taraxaci, graminis et rhei electi, quibus interdum adjungitur fel tauri.

Richerand infusi alcoholici gentianae *uncias sex* praescribebat quae carbonatis sodae vel ammoniae *grana triginta sex* continerent.

Demum inter remedia ad scrofulas debellandas celebrata non ultimum certe tenent locum balnea tum calida a Russel aliisque maxime commendata, quam marina. Celeberrimus Lloyd sic inquit: i bagni di mare freddi però sono utili certamente quando sono usati giudiziosamente. Atque eximius White de eruptionibus ac ulcerationibus cutaneis sermonem habens, postquam mercurii muriatem commen-

dasset ait: Se le eruzioni si ulcerassero, e richiedessero qualche applicazione untuosa, per impedire l'adesione dei pannolici, si applicherà l'unguento su menzionato; il rimedio migliore sarà il bagno caldo, e quando si possa, merita d'essere preferita l'acqua marina.

Quum vero chronicam persaepe induat speciem affectio, illud alta mente reponendum, quod jam docuerat Hoffmannus, in ejusdem remedii usu diu non esse pergendum; assuetudo quod omnibus notum, sensibilitatem pedetentim obtundit, ut efficacissimum etiam auxilium post diutinum usum inactivum prorsus evadat.

Hactenus proposita universalem internam curationem respiciunt, a qua aequius plura sperabimus: restat modo ut ea videamus quae locali affectioni debellandae idonea mereantur. Profecto scrofula graviter adeo peculiarem saepe affieit partem, ut et efficacius auxilium, quamvis generale systema restituere aptum, non tamen par sit topicam affectionem curare et contra, quae hanc curare posse creduntur, imparia se praebent frequenter, ni simul universalis affectio emendetur. Illud vero omnino per arduum est, localem scrofulae curationem

sat apte aperire; tot enim, tantaeque sunt varietates, quos passim exhibet morbus, ut et principes in arte Viri omnes comprehendi posse desperent; quadere in iis tantum immorabor formis, articulationum speciatim; quae frequentius scrofulas comitari consuescunt.

In tumoribus articularibus nec non et glandularibus distinguenda venit periodus inflammatoria seu prima in qua antiphlogistica in genere, hirudines nempe, emollientia, purgantia adhibenda, ab exitibus, quorum frequentior est induratio seu plasticae linphae effusio. Hoc in stadio ad ea fiat transitus, quae paria sint humorum stagnantium resorptionem promovere, tonumque affectae parti restituere: huc spectant emplastra, cerata, et linimenta saponacea, mercurialia, cicuta, linimentum volatile, aquae et lutea sulfurea, frictiones juxta Wanswieten, fofusque ex aqua marina, laudata valdopere a Bertrandi.

Nonnunquam tamen vel ex eo quod congrua remedia debito tempore et ordine adhibita non fuere, vel ex morbi ipsius vehementia, in suppurationem abeunt dicti tumores. Tunc volumine increscunt, superficiales, dolentes, mollesque sunt, cuti adhaerescunt, quae et ipsa inflammatur, fluctuatio persenti-

tur, in inflammatae cutis superficie exiguae aperturae sparsim huc illuc apparent, vel arte aperitur cutis, atque saniosus et purulentus humor erumpit. Quum vero hanc ad suppurationem proclivitatem dignoscit medicus, jam inutilia resolventia censet, aut saltem imparia ad eam phlogosim fovendam ex qua supurationis opus promoveatur. Talibus in rerum adjunctis emplastra et cerata emollientia juvant. Ulcus autem scrofulosum dictum quod remanet juxta optima chirurgicae artis praecepta quotidie curandum, vel emollientibus vel aliis remediis pro diversitate casus. Monteggia se utiliter in usum vocasse tradit unguentum ex praecipitato et alumine. Hunder-vold specificum habet praecipitatum rubrum hydrargyri. Utilia et erunt tum potassa caustica, tum lapis infernalis.

Raro interim morbi vehementiam obtundunt sapienter etiam tentata remedia in ipsis tumoribus articulationum; quae quidem ubi constanter irrita cedant, atque articulatio talem offerat suppurationis extensionem, aut ossium ipsorum cariem, qua nulla fulgeat salutis spes, neque controindicaciones appareant, tunc ad partis amputationem ceu ad sacram anchoram confugiendum. Monendum tamen superest juxta

nonnullorum observata, quod si de pueris agatur, in quibus scrofulosi articulares tumores curandi se offerant, extirpationem majori cautela instituendam, constat enim pueros articulorum suppuratione et carie laborantes saepe ulla absque operatione convaluisse.

~~SCROFULA~~

THESES DEFENDENDAE.

1. Febris semper secundaria.
2. Absque percussione et auscultatione nec tutum de pectoris morbis iudicium.
3. Scrofula haud contagiosa.
4. Revulsio admittenda.
5. Purgantia inter praecipua gastro-enteritidis pharmaca enumeranda.
6. Spugna praeparata ad partum praecocem caeteris mediis anteponenda.

